

כמלא חוטא חלא ולא עברי.

[אמר לו הגל הראשון לחבירו, צא ולמד מכאן את גבורתו של אדונך, בורא עולמים, שלמרות גובהי ושטף מימי, אינני יכול לעבור את חול הים, אפילו כמלא רוחב החוט(30)].

שנאמר [ירמיה ה כב]: **"האותי לא תיראו, נאם ה', אם מפני לא תחילו, אשר שמתי חול גבול לים, חוק עולם ולא יעברנהו, ויתגעשו ולא יוכלו, והמו גליו ולא יעברונהו"**.⁽³¹⁾⁽³²⁾

ומביאה עתה הגמרא שלשה מאמרים ממה

היות וגל זה הגיע כל כך גבוה, היה סבור חבירו, שעמד מאחוריו, בצד הים, שהוא יצא חוץ לשפת הים, ושטף את העולם.

ורמי לה גלא קלא לחברתה:⁽²⁸⁾ **חבירתה, שבקת מידי בעלמא דלא שטפתיה, דניתי אנא ונחריביה?**

[צעק אליו⁽²⁹⁾ הגל שמאחוריו, חבירי, האם השארת משהו בעולם שעדיין לא שטפת, בכדי שאני אוכל לשטפו ולאבדו, מפני עון הדור?]

אמר לה: פוק חזי גבורתא דמריך, דאפילו

עליהם הם וכן כתב הריטב"א [ראה עוד תוספות חולין ז א ד"ה אומר].

30. אין הכוונה, שהגלים אינם עוברים מלא רוחב חוט מן החול שבשפת הים, אלא שהחול מסמל את הגבול שלהם, והם אינם עוברים את התחום שלהם, אפילו כמלא חוט, ראה בלשונות רבינו גרשום ורשב"ם.

31. הרי מתחילה המים כיסו את כל העולם, ובמאמר השי"ת "יקוו המים" [בראשית א ט] נאספו כל המים והצטמצמו למקום קטן יותר, ובאופן טבעי היה ראוי שהמים יחזרו לכסות שוב את הארץ, ואינם עושים כך, כי הקב"ה מונע מהם טבע זה, ובוה אפשר להכיר שהקב"ה משגיח בתחתונים ועושה בהם כרצונו, ואיך לא תיראו אותי ולא תחילו מפני, ולא תעלו בדעתכם שאני יכול לעשות בכם כרצוני אם תעברו מצותי? — רד"ק. [וראה להלן עד ב בענין שרו של ים ומה שצויין בהערות שם].

32. ב"עץ יוסף" בשם הגר"א כתב בכוונת מאמר זה, שאין אדם יכול לומר: אי אפשר לי לירא את ה', היות שהיצר הרע איננו מניח אותו, שהרי

נדמה ליורד הים הקטן שכבר נפרד ממנו היצר הרע, והוא נטהר ממנו לגמרי. [כלומר, הוא סבור בגאותו, כאילו כבר הגיע לדרגת כתישת החרדל וטבילה בארבעים סאה של מימי התורה].

ואי דלינן טפי הוה מקלינן מהבלא — כי סוף הגאווה הוא כעס, וכל הכועס שכינה מסתלקת ממנו [ראה פסחים סו ב], וזהו שאמר אי דלינן טפי במדת הגאווה היינו נשרפים מאש הכעס.

ב. ובספר "אמת ליעקב" פירש שגלא היינו מזל רע ממנו באים הצרות והפורעניות וראה ברוח הקודש שבעיקבא דמשיחא יהיה צרה גדולה כדי להטהר מן העוונות בארבעים סאה של אש הפורענות, וראה שהפורענות גדולה כל כך עד שאם היתה חס ושלוש מתקיימת יותר מעט היה מגיע עד כלה אלא שהקודש ברוך הוא סמוך לצרה הגדולה מביא הגאולה לעולם, ראה שם.

28. ברשב"ם משמע שגורס לחבריה בלשון זכר.

29. כתב הרשב"ם: כדוגמאת "תהום אל תהום קורא" [תהילים מב ח], ושמה מלאכים הממונים